

Híres magyar vadászok trófeái a Magyar Természettudományi Múzeumban

2. rész

A nagynevű magyar vadászok által gyűjtött trófeákat sokan csak leírásokból, könyvekből ismerik, és sokról azt hiszik, hogy a Nemzeti Múzeum épületében pusztító 1956-os tűzvész áldozata lett. Az előző számban megjelent cikkünkben a Magyar Természettudományi Múzeum Emlősgyűjteményében őrzött nagyemlőstrófeák (ragadozó és majom, ormányos, csövesfogú és minden patás) közül a régebbi, történeti anyagok bemutatására vállalkoztunk. E cikkünkben a közelmúltban élt vagy napjainkban is aktív vadászok gyűjteményeit ismertetjük.

Dr. Nagy Endre gyűjteménye

Dr. Nagy Endre magán-vadászparkja a Meru-hegy lábánál fekvő birtokán

Dr. Nagy Endre jó néhány leopárdot (Panthera pardus) kelt, de több példányt nevelt is

Dr. Nagy Endre (1913–1994) már az 1950-es évek elején a hazai kormányvadászatok főnökeként tevékenykedett, majd 1958-ban Tanzániában, a Meru-hegy lábánál telepedett le. Gyűjtéseit neves állatkertek és múzeumok megbízásából végezte, miközben saját házi múzeumát is bővítette. Egyike volt az 1971-es budapesti Vadászati Világkiállítás szervezőinek, ő volt a tanzániai pavilon vezetője.

Vadászati és néprajzi gyűjteményének nagy részét 1984-ben hozta haza és ajándékozta a Magyar Természettudományi Múzeumnak. Az anyag kölcsönzési szerződés alapján Balatonedericsen, a családi kúriában talált otthonra,

mely azóta élő állathemutatóval körülvéve, mint múzeum működik. Itt 13 faj 36 példánya tekinthető meg. Dr. Nagy Endre nevéhez

Afrika Múzeum, Balatonederics

fűződik a kenyai Windisch-Graetz herceg trófeagyűjteményének a keszthelyi Festetics-kastélyba történő hazahozatala is.

Napjaink vadászati anyagai

Dr. Halász Iván gyűjteménye

Dr. Halász Iván Kolozsvárott született 1922-ben. A középiskola befejezése után a kolozsvári tudományegyetem orvosi karán kezdte meg egyetemi tanulmányait. A háború Budapestre sodorta, így diplomáját már a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Orvostudományi Karán szerezte meg. Gyakorló orvosként a Szent János Kórházban, később a miskolci Városi Kórházban dolgozott. Az 1956-os forradalmat követően az Amerikai Egyesült Államokba

emigrált, ahol előbb New Yorkban, majd Columbusban telepedett le. Az amerikai orvosi diploma megszerzése után pszichiáterként dolgozott és dolgozik ma is.

A természet és a vadászat szeretete – családi hagyományként –, elsősorban Kolozs megyei körorvos nagypaja hatására, már ifjúkorában kialakult benne. Hat alkalommal gyűjtött és vadászott Af-

Dr. Halász Iván Mozambikban lött nilusi vízilova (*Hippopotamus amphibius*) aranyérmes lött

rikában, több alkalommal az Egyesült Államokban, így Alaszkában, valamint Kanadában. Vadászélményeit *Oktavoggo* című könyvében írta meg.

Gyűjteményét (mely 49 emlősfaj 58 példányán kívül értékes néprajzi tárgyakat is tartalmaz) 1995-ben ajándékozta a Magyar Természettudományi Múzeumnak.

*Halász Iván grizzlymedvével (*Ursus arctos horribilis*)*

*Az eszkimó vadászok egyik fő zsákmányállata a rozsmár (*Odobenus rosmarus*).*

A dr. Halász Iván által lött példány a múzeum kiállításán látható.

*A jegesmedve (*Ursus maritimus*) névelői és élkhelye miatt is különleges faj. A dr. Halász Iván által lött példány a múzeum kiállításán látható.*

Kölcsey István gyűjteménye

Kölcsey István (1929–2007) Szegeden született. A középiskolát Magyarországon, Németországban és az Amerikai Egyesült Államokban végezte el. Az egyetemre való felkészülés ideje alatt az angol nyelvtanulás mellett fizikai munkakörben dolgozott. 1954-ben a St. Louis Universityn kezdte meg egyetemi tanulmányait, ahol 1957-ben repülőmérnöki

Texasi farmon köt bongó (*Tragelaphus euryceros*) hímje. Lőtte: Kölcsey István

diplomát szerzett. Ezután 17 évig a The Boeing Co. Seattle mémókeként dolgozott.

Tagja volt a Safari Club International, a National Rifle Association of America és a Washington Arms Collectors egyesületeknek. 1957 és 1998 között, Ázsia kérésére, valamennyi kontinensen vadászott. Teljes gyűjteményét – melynek értéke a magas szakmai színvonalon preparált, teljes életnagyságban

kitömött példányok nagy száma és a különböző szarvasfajok jó reprezentáltsága – 2004-ben ajándékozta a Magyar Természettudományi Múzeumnak, ahol 97 faj 147 példánya található meg.

Kölcsey által kötött, aranyérmes pettyes szarvas (*Axis axis*) és dámszarvas (*Dama dama*) a múzeum Jégkorszak c. kiállításában.

Kölcsey István egy eljuttatott oroszfiánál

Hidvégi Béla gyűjteménye

Hidvégi Béla 1936-ban született Nagyszénáson, 1956-ban hagyta el hazáját és a keszthelyi mezőgazdasági akadémiát, amelynek hallgatója volt. Tanulmányait Angliában folytatta, ahol élelmiszeripari mérnökként végzett.

Az évtizedek során különleges, angol gyártmányú fegyvergyűjteményre tett szert. 20 éve tért haza, majd kivételes vadászmultjának tárgyi emlékeit a Magyar Természettudományi Múzeumnak ajándékozta. Alaszkától Új-Zélandig, öt kontinensen vadászott, és 100 faj 200 példányát ejtette el. Vadászéletének tudományos és ismeretterjesztő szempontból is kiemelkedő része az erdőlakó bóbításantilopok és a magashegyi kecskék, juhok gyűjteménye. Az anyagban közel harminc olyan trófea található, amely a Nemzetközi Szafari Klub (SCI) világranglistájának első tíz helyezettje között van nyilvántartva.

Sikerese író, eddig két könyve jelent meg, a *Vadászalmok birodalmában*, illetve a *Vadászként a csúcsokon* címmel, valamint a vadászéletét bemutató két DVD. Hidvégi Béla nevéhez fűződik az SCI Magyarországi tagozatának létrehozása is. Számos vadászati elismerése közül kiemelkedik a Világ Vadásza Gyűrű, amely az SCI legmagasabb kitüntetése, illetve a Carlo Caldesi-díj, mely a hegyi vadászok körében az egyik legnagyobb presztízsű elismerés.

A cikk elkészítéséhez és a fotózáshoz segítségért külön köszönet a Magyar Természettudományi Múzeum dolgozóinak, különösen Rácz Róbertnek és Szűcs Eleonóráknak, továbbá a korábban itt dolgozott preparátoroknak.

A fotózási engedélyt Dr. Matyhán István főgazdától író jóindulattal kaptuk meg.

Buzás Balázs,
Csorba Gábor
fotók: Buzás Balázs
(balazsbuzas.com)
és Mészáros T. László (meszi.hu)

Diorámában bemutatott szifufunga (*Tragelaphus spekei*) Hidvégi Béla gyűjteményéből

Hidvégi Béla zsákmánya ez a markhor vagy pödöröltszarvú kecske (*Capra falconeri*)

Hidvégi Béla legtehetősebb gyűjteménye a vadkecskék (*Capra*) mellett a vadjuhok (*Ovis*) alcsaládjából kerül ki

